

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Den 12 November 1776. Tisdagen. N:o 91.

Böteborgs Allehanda.

Ayrko-Staten d. 17 Octob. Hans Kongl. Höghet, Hertigen af Svergerbland har, under strängaste incognito, inträffat i Rom, och afträdte i Palatset Alli-Gaetani. = P. otefor Eunich, en Ex-Jesuit, har låtet trycka en öfversättning af Homeris Iliade, på Latinsk vers, och i Virgili i småk.

Paris d. 26 = 28 Octob. Den nyligen afidne General Controlleuren, Herr Clugny, hade allenast 5 månader innehafte denna beställning, och war ibland 19 Gen. Controlleurer, alt sedan Colberts död, år 1683, den ende, som i lifstiden ej förlorade sin syfta. Hans efterlemnade hustru, är af Hans Majest. benådad med en årlig pension af 8000 Livres, hwardera af sönerne med 4000, och dottern med 3000 dito mynt. General Controlleurs syftan är på wist sätt insträmb för den nya Controlleuren, Hr Tabureau, och en annan Post, som tillföre med denna war förenad, udbragen Hr Necker, nämligen at wara General Directeur af Kongl. Stateten. = Det wil försäkras at Kejsaren af Österrike ännar i winter besöka Paris, och at han wil här uppehålla sig aldeles incognito.

Wien d. 24 Octob. Ibland personer, dem Hans Majest nyligen träffat i Luft-huset i Leopolds Stad, och som förebrage sine klagomål, är en Grefwinna Br = = S, född Baronessa von Wi = = S. Hennes Man, för detta Öfwe-st-Lieutenant, sitter på Fästningen Sp = = g; men erhåller sin frihet med första, under det förord, at han skal taga ofwännande Fruntimer til äg'a, sedan hans första Fru är död, utan at lemna barn efter sig. Den med denna senare, oftydligt wis bedragna Fru, födde son, är Cadet wid Regimentet Pr = = S. Så wida Familjen skulle förklara honom laglig, har han hopp om at blifwa Grand d' Espagne, och arfinge til mellan 2 och 300,000 Guldens inkomster.

London d. 22 = 25 Oct. Hela Londons Stad tyckes i dag, d. 25, öfwerlygad at New York är intagen af Kongl. tropparne; men sätter, på hwilket det skedd, är ej wisare, än at derom löpa skridande rykten. Någre säga, at Gen. Washington omwunget begifwet sig ur Staden och taget med sig Ammunition, Canoner, samt alt hvad sans bråkbart; och det på Gen. Congressens uttryckliga befallning, til undwikande af den öfwerhand tagna smittosamma sjukdomen, och aldenkund man icke såg sig kunna fö swara orten. Til följe hwaras det icke skal kostat de Kongl. et enda Skott. = Ministrens wänner åter, emtala den bravoure och tapperhet, som så wäl de Brittiske och Heskiske troppar, som Sjömagten wisat, wid detta tillfälle, hwarigenom Rebellesne blifwo twangne at draga undan: de lägga til, at Generalitetet gärna hade sagt eld på Staden, om ej en del af deras Troppar med wäld latt sig beremot. = Man kommer icke eller öfwerens om tiden när detta skal skedd. = Alla underrätelser man har här om, äro komne med 2 Sloop, det ena, förde at Capit. Lawrence, som råfat en Kongl. Fregatt, af hwilken han såd weta, at Kongl. Tropparne gåde i land på New York, den 15 de Sept. mera hade han icke hört för storm skul. Det andra Skeppet har warit med detta i följe. När och med hwilken lägenhet, er = fken öfwerkommet til Hofwet, är obekant. Det såges wäl öfwer Irland. = I Cadix är det någon wispet deruti, så blifwer det snart bekant i Hofsidningen. = I Cadix

berättas 200 Engländare arbeta på Spanns Flottan, hvardera få 6 Daler monat-
ligen. Man har likväl et walande åga rå dem. - Enligt de tilldråttigaste un-
derrättelser, Lord Sandwich kunnat skaffa sig om Americanernes Sjö-maat, skal
den bestå af 3 Stepp af 46, 4 af 40, 5 af 30 til 36, och 18 från 20 til 26 Cano-
ner, til hwilkas bemanning de åga 44000 Soldat. - Så fere Ministerens wän-
ner frögda sig öfwer de sista sö delarne, är D:postelonen färtig at förbringa dem:
"Man må icke tänka, heter det, at Americaniska kriger är slutadt dermed, at 20000
disciplinerade troppar slaget 3000 man irreguläre Milice. - Om man besinnar sig,
så warer man sinnande, at alla Magter i Europa icke äro i stånd at stärcka A-
merica sin förwärsade frihet." Dese Americanernes Advocater se i andanom be-
la Canalen i winter upfyld med Americaniske Kapare, och frite inlopp för dem i al-
la Franßiska Hamnar. - Man har redan sedt dem på högden af Skottland och i
de Irändske, så wäl som Engelske farwattnen, och deras öfverhet gör, at 2ne Krigs-
flugar måste utlöpa.

Göteborg den 21 Oct. En Dykt Publicist har utredt Proceffen imellan Horverne
och Washington, på följande sätt: Proceffen, säger han, beror af 4 frågor. 1) Haf-
wa Ny-Englänndarne rättighet at sjåta Ihee i wån gamla Engländarne? - Jag men-
nar, nej. 2) Har Brittiska Parlamentet rätt at taxera Colonierna? - Mig tyckes
nej. 3) Har Parlamentet redan verkligen skattat Colonierna? - Jag twiflar. 4)
Hafwa Colonierna bidraget til hela Monarchiens, Kongl. Hofwets, Land- och Sjö-
magtens underhåll, förantningen och afbetalningen af Engelska Stats-Skulden? -
Denna sista fråga är, i min tanka, den fridigaste i hela Proceffen. Ministren beja-
tar henne, och håller för billigt, at då Engelsmännen äteligen skatta 6 millioner, ber-
de Norr Americanerne, som äro en tredjedel emot Folkmangden i Stor-Brittannien,
lägga 30de delen eller 200,000 P:d St. Skulden härtil är, 1) emedan Konung,
Landmagt, Flotta och Ministrars utlicening, kommer hela Riket, selgagteligen, A-
mericanerne til godo; 2) emedan Engelska Stats-Skulden, til en del är gjord för dem
och deras efterkommande, til deras skydd och nytta.

Walmö den 6 Nov. I förgårs höll Landshöfdingen och Ridbaren af Kongl.
Swerds Orden, Herr Tage Tott sit intog härstädes, då han en fjerdedels mil utom
Staden emottog af Magistraten och Stadens äldste, som uti wagnar beledsagade
honon til Hestdeng-huset.

Om aftonen war stora Torget, Högwaken, Söder- och Korfegatorne illumi-
nerade, hwilket af Herr Landshöfdingen och Ridbaren besågs, som deröfwer förkla-
rade mycket wälbehag.

I går kl. 5 efre midnagen församlade sig samselige Knuts-bröderne på Knuts-
Salen, dit äfren Herr Landshöfdingen med des Fru Friherrinna och des öfriga
Famille woro inbiterade; och sedan 8 st. nye Knutsbröder wero intagne, de höga
Kongl. Ståfane, samt Hans Excell. Riksråde s, Knuts Rags Aldermännens m. m.
Herr Gref Beckries tillika med Landshöfdingens Skåtar, under Musique, Pufe-och
Trumpeteklang, samt Cannoners khande, wero druckne, börjades bak, som fort-
sattes till kl. 4 i dag blitida.

Förefattning om Motion, eller kroppsrörelse. (Se föreg. No 90.)

Ridande är den manligaste och nyttigaste motion för karlar. Wilop Burner
yttrar sin förundran deröfwer, at Jurister i hans tid woro så seglstrade framför
annat folk, half de, som wille gå långt i sin profesjon, behöfde et tråget arbete
och studerande. Han tilskref sådant deras myckna kringridande, at hwissa Domsto-

larne i Landsorterne. Det är ofelbart en bidragande orsak; men vi föla nedan-
 före namngiwa andre omständigheter, som äfwen gjorde til deras ålderdom. Rid-
 bandet bör varieras och inrättas efter kroppsstorleken och sjukdomarnes art: en del
 bör rida i gång och bres, and e i tras, och andre i galopp. Alla de sjukmar, som
 hafwa Nerv-svaghet i föt e, såsom hysteriske och hypocondriske, de der yttra sig i
 magens och underlivets slappheter, swår matsmältning, låg andedrägt, icke fordra
 denna kropsövarelse. Mycket warfamer fordras litwål för twin-sjuklige, at de ej
 rida länge, hårdt eller för länge i sänder. Uri ridning, til hällans preservatten, har
 man nog af halsannar mil om dagen; men då man rider efter hälla, betyder detta
 ingen ting. Sinnet få wål som kroppen, bör ryckas ur deras langueur. För at
 taga friskt luft, som det heter, ride wi öfwer samma grund, merendels en och sam-
 ma wäg hwarje dag; wi se inga nya ob ecter som förnöja of: Ridandet til hälla
 sänker således mer en det uphöjer lifs-andarne; nyttan winnes fökagteligen icke.
 Derföre böra sådane rida långa wägar, dock sparsamt om dagen, hwarigenom för-
 ändringen och nyheten af mörande föremål, må roa, wäcka och sprida tankarne.
 Många människor hafwa genom detta medel sådt hälsa par surprise. Hysteriske och
 Epileptiske personer stola sticlas til kalla händer; men Hypocondriaci och twin-suke
 til warma.

För än jag slutar min betraktelse, wil jag öka den med några reflexioner om
 sinnes-motid: själ och kropp werka inbördes på hwarannan. Upplös wåra Passio-
 ner af längtan och afsty, eller förnuftet spårar up förhållandet i sådane ting, som
 äro föremålet för wårt förstånd; straxt sinne wi kroppen bragt til en sympathye.
 Puls och circulation öfwarna; uedunstning och andra afförningar befordras, och krop-
 pen kännes styrkt efteråt. Kroppen deltagar älså i den tränad, själen åsamkar sig
 medelst försummandet af dess obling. Den måtte litet känna biographin, som icke an-
 märkt, at sådane som distingwerat sig i litterata werlden, i allmänhet upnädt hög
 ålder.

(Fortsäctn. e. a. g.)

Fortfättning af Berättelsen om Gustafsbergs Barnhus-Inrättning wid Uddewalla
 (Se Num. 76 af denna Tidning.) *).

Jämte det så god anstalt är fogad om barnens upphålle, så äro äfwen deras
 kläder wårt wackra och goda. Om hwardagarna brukar de en wäst eller tröja, af
 ganfka behållst ljusblått kläde, med försillrade slåta knappar, slindbyxor, hwhita ull-
 strumpor, hwhita metall-spännen, rödruriga lärsts halsdukar, rändiga nåsdukar och
 små swarta hattar med bredt camelgaras band omkring. Om Söndagen hafwa de,
 som äro något större, väst och wäst af samma slags ljusblått kläde, som i tröjorna,
 och i öfrigt såsom om hwardagarne. Et ansenligt förråd skjortor, dels af lärst,
 dels af godt små-blagarn är försärdigadt, hwarigenom de städ e hållas snygge och
 rene.

Uri en stor byggning, 20 alm. ifrån barnens löjement, bestående af 9 rum,
 äro Informatorns kammare och Scholá-rummet belägne, bägge uti nedra wåningen.
 Informatorns rum är wäl tavellradt och med 3 ne ganfka beqwämt inrättade och
 innestädde stöp, til böckers, kläders och andra småsakers förwaraande, försedt. Näst
 intil detta, är Scholá-rummet. Wid 3 ne i pulpet-form gjorde bord sitta bar-

*) I anseende dertil, at en del af inrättningarne wid Gustafsbergs barnhus ej
 förr, än nu nyligen kommet i stånd, har fortfättningen af denna berättelse så sent
 kommet at införas.

gen. Swar gosse har sin Psalmbok och Cateches. Utom desse, äro böcker uti flere wetenskapaper anskaffade, samt råknertaflor, bly-bläckhorn, bläck-sandbor, och ängellika pennekniwar ibland Scholæ-meublerna. Som desse barnen, hvilka här inagas förinämligast ännas til närande lemman i samhället, så indraws de besonnenligen uti sådana stycken, som kunna bäst bereda dem härtill och göra vägen til afsehandas konst, slögder och handteringar för dem lättare. Först och främst skal dem bibringas en grundelig kundskap i vår dyra salighets lära och den praeciffa Christendomen, om deras pligter mot Gud, sig sjelfwa och nästan, såsom människor, medborgare och Christne. Dernäst skola de lära wäl skrifa och räkna, at sammanfatta bref, at uppsä en räkning at skrifa en obligation, qvittence m. m. och gå igenom de allmänna och nödigaste räknesätten i Arithmetiqven; hwaruti de öfwas dels särskildt på sten-taflor, dels flere tillsammans på en stor dertill inrättad och swartmålad tvätastia. Utaf Latinen skola alle, som hafwa någon fattningsskäfwa, så mycket inhämta, at de lära wäl och med sammanhang författa en mening på modersmålet och tillika kunna hafwa hjälpredda och läsning uti främmande språks lärande. (Forts. h. n.)

Inkommande Skeppare: W:m Fullarton ifrån Portsmouth med Barlast, Rot Donald ifr. Aberdeen med Potatoes, Alex. Berg ifr. Hamburg med Stuckegods, Joh. Berentson ifr. Duntirk med Barlast, P. Homan ifr. London med Stuckegods.
Utgående: W:m Rey och James Voing til Scotland, med Jarn och Bräder, Mathias Andersen til Marstrand med nederlags Salt.

Den 8 Nov. blef en Sjöman arresterad i brist af böter för begånget Lägermålt.

Windens förändring. Winden war den 8 och 9 Sydwest den 9 och 10 Sydlig.

Wexel-Cours d. 9 Novembr.

London 70	= = = = =	Dal. R:mt.
Hamburg 69	= = = = =	Mark R:mt.
Amsterd. 64	och trefjerdedels	Mark R:mt.

Kundgjörelser.

Östindiska Compagniet kundgör härmed, det et partie af circa 160 stycken rå Orhubar komma härstädes, d. 10 i nästa månad kl. 10 förmiddagen, genom Auccion å wanligt ställe at försäljas.

Som General Frackwagnen, äte: hit förwäntas til den 13, eller 14 i denne månad, så behagade de, hvilka med den samma äro sinnade göra någon affändning härifrån til Allingsås, Stara, Mariöstad, Hofwa, Örebro, Arboga, Elstilsuna, Strängnäs, Södertelje och Stockholm, dessförinnan, låta afsema warorne, på General Frackwagns Contoirer, hos Wifsen en Hr Heltman, hwarom icke härmed tillkänna gifwes, at General Frackwagns Direction i Stockholm nu förminskat frackten til en tredjedel för alla Paqveter, som gå öfwer zine Skäpunds tyngd.

Utur et hederligt hus på Kongsgatan, ör för någon tid sedan bortkommet et krusligt 3 untimers skofvånne af Silfwer. Skulle det wara stelt eller pantsant, lås war ägaren det igenlösa, då det angifwes på Tryckeriet.

N:o 92 utkommer nästkommande Fredag.